

Jouko Heinilehto

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: Jouko Heinilehto

Vireilletulopvm: 23.1.2018
Etuoikeuspvm: 23.1.2018
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Ilkka Liukkonen kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2013:0035. Tällä luvalla jatketaan samalla lupatunnuksella olleen luvan toimintaa.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 0,7 ha
Alueen nimi: Suvikulta 1
Sijainti: Inari, Kyläjoki, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, Hammastunturin erämaa-alue, Natura 2000-alue Hammastunturin erämaa (FI130 0203). Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetyistä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdontalupa on voimassa kymmenen (10) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 65 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle jatkamiselle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivun suorittamiseen lupa-alueella. Vuotuinen käsiteltävä maamäärä on noin 10-20m³.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se täyttää jatkuvasti turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu. Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta pitämään lupa-alueella kullanhuuhdonta-alueen kunnossapitoon kuuluvia rakennuksia, rakennelmia, laitteita tai muuta tavaraa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on talven ajaksi luiskattava kaivukuopat ja merkittävä ne hyvin riittävän pitkällä heijastinkepeillä tai peitettävä kuopat. Alueelle ei saa jättää puiden väliin viritettyjä naruja tai köysiä. Kullankaivun välineistö on kaivukauden ulkopuoliseksi ajaksi varastoitava siten, että niistä ei aiheudu vaaraa alueella mahdollisesti liikkuville eläimille ja ihmisille.

Perustelut: Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle

elinkeinotoiminnalle eikä muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa.

Alue kuuluu Hammastunturin paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kulanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kulanhuuhdonnaluvan haltijan on huolehdittava, ettei luvan mukaisesta toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria.

Perustelut: Kulanhuuhdonnaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kulanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa.

Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kulanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kulanhuuhdonnaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kulan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kulanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kulan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kulanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kulanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kulanhuuhdonnaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kulanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennäisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen

haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltija on asettanut aiempien lupakäsittelyiden mukaisen pankkitalletusvakuuden Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Vakuutta voidaan toistaiseksi pitää riittävänä toiminta huomioiden.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella.

Alueella harjoitetaan lapiokaivua. Alue on helposti saavutettavissa.

Kaivosviranomaiselle toimitettujen vuotuisten selvitysten perusteella vakuutta voidaan pitää riittävänä.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdonta-lupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdonta-luvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdonta-luvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut

toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta rakentamiseen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §.

Hakemuksessa ei ole haettu lupaa kaivoslain mukaiseen rakentamiseen.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 29.11.2018.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Hammastunturin paliskunnalle 30.10.2018

Hammastunturin paliskunta ei ole jättänyt lausuntoaan hakemuksesta.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 30.10.2018

Metsähallituksen lausunto 15.11.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Jouko Heinilehdon kultanhuuhdontalupahakemusta HL2013:0035. Haettu alue sijaitsee Ivalojokeen laskevan Kyläjoen varrella Hammastunturin erämaa-alueella, Inarin kunnassa. Kyseessä on jatkoaikahakemus 21.3.2018 päättyneelle kultanhuuhdontaluvulle. Samalla haetaan alueen pientämistä 2,8 hehtaarista 0,7 hehtaariin. Alueella on tarkoitus jatkaa lapiokaivua. Maata käsitellään 10 - 20 m3 kaivukaudessa. Lupaa on haettu 10 vuodeksi.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten petolintujen pesäreviirejä eikä uhanalaisten kasvilajien havaintoja Hertta, LajiGis tai laji.fi -tietokannoissa. Alueelta ei ole myöskään tiedossa uhanalaisia tai erityistä huomiota vaativia luontotyyppisiä.

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäännöksiä, rakennusperintökohteita tai muita kulttuuriperintökohteita. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan jättämät jäännökset ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan mahdollinen muinaisjäännös, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten merkittävät nuoremmat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuudontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla.
- Kaivutyöhön liittyvä leiriytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuudonta-alueen sisäpuolella. Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille on hankittava etukäteen luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.
- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
  - * Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuudonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
  - * Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.
  - * Maastoliikenne metsäautoteiden ulkopuolella on luvanvaraista.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuudontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyynnössään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisien oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisien perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi."

Kyseisen kullanhuudontalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen.

Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä-Kuttura-Ivalojoeki -alueen kullanhuuhtontalupa- alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen Luontopalvelut ei osaa arvioida.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 30.10.2018

Inarin kunnan lausunto 26.11.2018

Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30.10.2018

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 7.11.2018.

Kullanhuuhtontalupa-alue sijaitsee Inarin kunnassa Hammastunturin erämaa-alueella Ivalojokeen laskevalla Kyläjoen varrella.

Osa Hammastunturin erämaa-alueesta on erämaa-alueen rajauksesta poikkeavasti (pääosin suppeampana, joiltakin osin hieman laajempaan) liitetty Euroopan Unionin Natura 2000 — suojelualueverkostoon.

Tässä huuhtontalupahakemuksessa oleva alue sijoittuu erämaa- alueelle, joka kuuluu Natura 2000-alueeseen Hammastunturin erämaa (FI130 0203).

Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Kaivoslain 3 §:n mukaan, lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin kaivoslain mukaan toimittaessa sovelletaan muun muassa luonnonsuojelulakia ja erämaalakia. Erämaa-alueella toimittaessa on otettava huomioon erämaalain säännökset ja tavoitteet, erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Kullanhuuhtonta-alue sijaitsee poronhoitolain (1990/848) tarkoittamalla erityisellä poronhoitoalueella Ivalon paliskunnassa. Alue on Saamelaisten kotiseutualuetta (laki saamelaiskäräjistä 1995/974 4§) ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion maata.

Luontoarvojen suojelu

Kullanhuuhtonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tieto kannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdontatoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista.

Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät, samoin kuin vesilain nojalla suojellut lähteet, on rajattava huuhdonta alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kullanhuuhdontatoiminta ei todennäköisesti heikennä Natura alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä siten tarvita, kuitenkin kaikessa Natuta 2000 -alueilla harjoitettavassa toiminnassa on huolehdittava siitä, ettei toimenpiteillä merkittävästi heikennetä alueen valinnan perusteen olevia luontotyyppisiä tai lajien elinympäristöjä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmat, vesiensuojelu
Hakemuksen mukaan huuhdonnassa käytettävä vesi ohjataan saostusaltaisiin.

Yhteisvaikutusten kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Kun vesistöalueella voi olla kymmeniäkin huuhdontapaikkoja, on vaara, että toiminnasta aiheutuvalla yhteiskuormituksella on vesistön tilaa heikentävä vaikutus. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttava humuksen ja kiintoaineksen joutuminen alapuoliseen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Kalatalous

Huuhdontavesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhdontatoiminnassa otettava huomioon siten, että joen tai puron varsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä.

Kulttuurihistoria ja rakentaminen

Kullanhuuhdontakulttuuriarvot on kaivutoiminnassa turvattava, mikäli sellaisia on haetulla huuhdonta-alueella.

Kullanhuuhdontalupahakemuksen yhteydessä alueelle ei haeta lupaa rakentaa rakennuksia tai rakennelmia.

Kulkeminen alueelle

Huuhdonta-alueelle kulku tapahtuu olemassa olevaa metsäautotietä pitkin. Loppumatka noin 2 km:ä polkua/ mönkijäuraa pitkin.

Erämaa-alueille uusien teiden tai tieurien rakentaminen ei erämaalain mukaan ole sallittua (erämaalaki 5§).

Moottoriajoneuvon käyttö maastossa edellyttää maanomistajan luvan (maastoliikennelaki 4 §)

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 18.10.2018
Saamelaiskäräjien lausunto 29.11.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaiskäräjiltä lausuntoa hakemuksesta (HL2013:0035), jolla haetaan lupaa kullanhuuhdonnan jatkamiselle Suvikulta 1 -nimisellä kullanhuuhdonta-alueella, joka sijaitsee Inarin kunnassa, Metsähallituksen hallinnoimalla valtionmaalla, Hammastunturin paliskunnan alueella saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjien lakisääteisenä tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevat asiat (saamelaiskäräjälaki 5 §).

Kaivoslain mukaan kullanhuuhdonta ei saamelaisten kotiseutualueella saa heikentää saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia (kaivoslaki 50 §). Edelleen laki edellyttää, että lupaharkinnan pohjaksi selvitetään yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa kullanhuuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen kohdistuvat vaikutukset ja että haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi harkitaan tarvittavat toimenpiteet (kaivoslaki 38 §).

Kuvaus

Hakija suunnittelee lapiokaivuun perustuvaa kullanhuuhdontaa 0,72 ha laajuisella alueella, joka sijoittuu Kyläjoen varrelle noin 3 km Ivalojoen suulta. Hakemuksella haetaan jatkoa 10 vuodeksi hakemushetkellä voimassa olleelle nelivuotiselle kullanhuuhdontaluvulle 2,8 hehtaarin alalle (Tukes lupapäätös 18.2.2014). Kaivukaudessa käsiteltäväksi maamääräksi ilmoitetaan noin 10-20 m³. Liitteessä 1 alueen koko ilmoitetaan 1,5 hehtaariksi.

Hakemusalueen läheisyydessä Kyläjoen alajuoksun suunnalla sijaitsee kaksi voimassa olevaa kullanhuuhdontalupa-aluetta. Muita kullanhuuhdontalupia tai lupahakemuksia Kyläjoen varrella ei tällä hetkellä ole. Yhteensä nämä kattavat Tukesin mukaan 8,8 ha. Lupa-alueet sijoittuvat peräjälkeen nyt kyseessä olevan lupa-alueen kanssa jokivarteen. Jokivarresta kolme lupa-aluetta yhdessä koskevat 1,4 km pituista jaksoa. Kasvillisuus kuvataan vaivaiskoivikoksi, sammaleksi ja kivikkoheinikoksi.

Vaiheet

Saamelaiskäräjät toteaa lausunnossaan lupahakemuksesta 4.2.2014, että lausuttaessa käytössä olleiden tietojen perusteella luvanmyöntämisen esteitä ei ole. Saamelaiskäräjät on

tällöin edellyttänyt, että mahdollisessa jatkoluovassa lupamääräyksiä ei lievennetä aiemman luvan ehtoista tai muutoin, että Tukes neuvottelee asiasta Saamelaiskäräjien kanssa kaivoslain 38 §:n mukaisesti.

Maankäyttöselvitykset

Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertoon. Tämä tarkoittaa sitä, että paliskunta ei voi käyttää koko aluettaan vuoden jokaisena päivänä, vaan että vuodenojoille on kulloisetkin, poron luontaiseen käyttäytymiseen perustuvat laidun-, vasonta- ja rykimäalueet. Tästä johtuen yksittäisen kullanhuudontahankkeen vaikutuksia on arvioitava poronhoitoyksiköiden osalta ensisijaisesti ja koko paliskunnan osalta välillisinä ja kerrannaisvaikutuksina. Ensisijaiset vaikutukset muodostuvat joen varsien luontotyyppien fyysisistä muutoksista ja laidunkasvillisuuden menetyksestä sekä porojen kulkemisen häiriintymisestä ihmistoiminnan muodostamalla häiriöalueella. Kullanhuudontatoiminnan vaatimien saostusaltaiden kokoa ja sijoittelua ei kuvata tarkemmin, joten ei voida päätellä minkälainen estevaikutus toiminnasta yhdessä kahden alavirtaan sijoittuvien lupa-alueiden kanssa muodostuu joen ylittämislle.

Tukesin näkemyksen mukaan uuden kaivoslain mukaisten lupa-alueiden pienempi keskikoko tulee vähentämään toiminnan yhteisvaikutuksia. Saamelaiskäräjät ei yhdy tähän näkemykseen, koska keskikoon pieneminen ei estä lupa-alueiden sijoittumista vierekkäin ja siksi mm. estevaikutuksen syntymistä. Tukes esittää maankäyttöselvityksessään myös, että kullanhuudonta on pienenevä maankäyttömuoto. Saamelaiskäräjät huomauttaa, että hakemusten kokonaisuusmäärätilasto ei havainnollista kullanhuudontaan leviämistä koskemattomille tai kauan sitten lapiokaivuna käsitellyille alueille. Esimerkiksi nyt käsillä olevalla alueella kullanhuudontaa on tällä hetkellä vähän, mutta Ivalojoen valuma-alueella Sota- ja Uijemjokien sekä Palsiojan alueilla toiminta laajenee edelleen, kattaen pitkiä jaksoja jokivarsista.

Lupamääräykset

Tukesin kullanhuudontaan ja platinahippujen sekä jalo- ja korukivien talteenottoon oikeuttavan lupapäätöksen (18.2.2014) lupamääräyksistä ovat poronhoidon ja saamelaisten oikeuksien kannalta olennaisimmat määräykset poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi, saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset sekä määräykset kullanhuudonta-alueen maastotöistä ilmoittamisesta ja vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Kuten edellä mainittiin, Saamelaiskäräjät edellyttää näiden lupamääräysten säilyvän heikentymättöminä nyt harkinnassa olevassa lupapäätöksessä. Lupamääräykset toistetaan seuraavassa kokonaisuudessaan selkeyden vuoksi:

”Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen Kullanhuudontaluvan haltijoiden on talven ajaksi luiskattava kaivukuopat ja merkittävä ne hyvin tai peitettävä kuopat. Alueelle ei saa jättää myöskään puiden väliin viritettyjä naruja tai köysiä. Perustelut:

Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kultanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa. Alue kuuluu Hammastunturin paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kultanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella.”

”Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on huolehdittava, ettei luvan mukaisesta toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Perustelut: Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kultanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa. Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä. Uuden lain myötä kultanhuuhdonta-alueen suurin mahdollinen koko pieneni seitsemästä hehtaarista viiteen hehtaariin. Tämän seurauksena kultanhuuhdontalupien keskikoko tulee pienemään ja toiminnan yhteisvaikutus vähenemään.”

”Ilmoitus kultanhuuhdonta-alueen maastotöistä Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa.

Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä. Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.”

”Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kultanhuuhdonta-alueella Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kultanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta

toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä. Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.”

KHO on päätöksissään maaliskuussa 2018 (mm. 16.3.2018 taltionro 4667/1/16) linjannut, että kullanhuuhtontaluvassa annettavien määräysten tulee olla riittävän konkreettisia suhteessa kaivoslain 50 §:n mukaiseen luvan myöntämisen esteiden arviointiin. Saamelaiskulttuurin heikentämiskieltoon liittyvää lupamääräystä voisi tarkentaa erittelemällä, miten ja kuinka kattavasti Tukes näkee lupamääräysten huomioivan annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat. Lupamääräyksellä tarkoitetaan Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan olennaisesti sellaisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan vesistön tilan säilyminen samentumattomana, vesistön ylittämismahdollisuuksien säilyminen sekä porojen ja poronhoitajien liikkumisen turvallisuus. Lupamääräyksin voi olla syytä velvoittaa toiminnanharjoittajaa konsultoimaan paliskuntaa, jos Tukesin selvitys aiemman luvan määräyksien noudattamisesta osoittaa parantamisen varaa. Olisi tarvittaessa myös kirjattava vaatimus varusteiden muille toimijoille turvallisesta varastoimisesta kaivukauden ulkopuolisella ajalla.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseumo Siidalle 30.10.2018
Saamelaismuseumo Siidan lausunto 29.11.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt Saamelaismuseumo Siidalta lausuntoa Jouko Heinilehdon kullanhuuhtontalupahakemuksesta HL201310035. Saamelaismuseumo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Lupahakemusalue sijaitsee Inarin kunnassa, Kutturin kylästä koilliseen, Kummituskoivikon ja Kyläjoenpalon välissä Kyläjoen uoman länsipuolella pohjois-eteläsuunnassa. Kyläjoki laskee Ivalojokeen. Ivalojoen suulta Kyläjoen uomaa pitkin lupahakemusalueelle on noin 3 km. Seuraavat lähimmät kullanhuuhtontalupa-alueet ovat lupahakemusalueesta välittömästi alavirtaan (2014:0045 ja HL2017:0010).

Jouko Heinilehto hakee voimassa olevalle kullanhuuhtonta-alueelle HL2013:0035 jatkolupaa seuraavaksi 10 vuodeksi. Samalla aluetta pienennetään 2,8 hehtaarista 0,72 hehtaariin. Alueella on tarkoitus harjoittaa kesäaikaan muutaman viikon ajan pienimuotoista lapiokaivua, kesäkauden kaivumäärä arvioidaan olevan 10-20m³. Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa alue on Hammastunturin erämaa-alue (SE-6515). Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen turvaamisen edistämiseksi. Lupahakemusalue kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja sijaitsee Hammastunturin paliskunnan poronhoitoalueella. Poronhoitolain (848/1990) 2.2 § mukaan

se on erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle.

Lupahakemusalueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Alueella on tehty kulttuuriperintöinventointi, lupahakemusalueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojelemia kiinteitä muinaisjäänöksiä.

Hakemuksen mukaan alueelle kulku on Kutturantieltä pohjoiseen kääntyvää metsäautotietä 3,5 km, josta mönkijätietä pitkin 2 km. Kartan mukaan metsäautotien päättyessä alueelta haarautuu kaksi reittiä Hakija ei ilmoita kumpaa reittiä käyttää valtaukselle kulkiessaan. Saamelaismuseo suosittaa käyttämään valtaukselle kulkemiseen lännenpuoleista reittiä. Idänpuoleinen reitti kulkee pyyntikuoppaketjun ylitse. Kyseinen muinaisjäänös Kyläjoki (Ivalojoiki) 1000013674 on muinaismuistoiain suojelema kiinteä muinaisjäänös, jonka tuhoaminen on kielletty. Idänpuoleinen reitti on myös Rovasen maantienä tunnettu vanha reitti, joka on merkitty Pohjois-Lapin maakuntakaavaan kulttuurihistoriallisena reittinä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnoissa esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 550 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta

sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1. Valitusosoitus

Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)

Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä

TIEDOKSI

Hammastunturin paliskunta

Inarin kunta

Lapin Ely-keskus

Metsähallitus

Saamelaiskäräjät

Saamelaismuseum Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

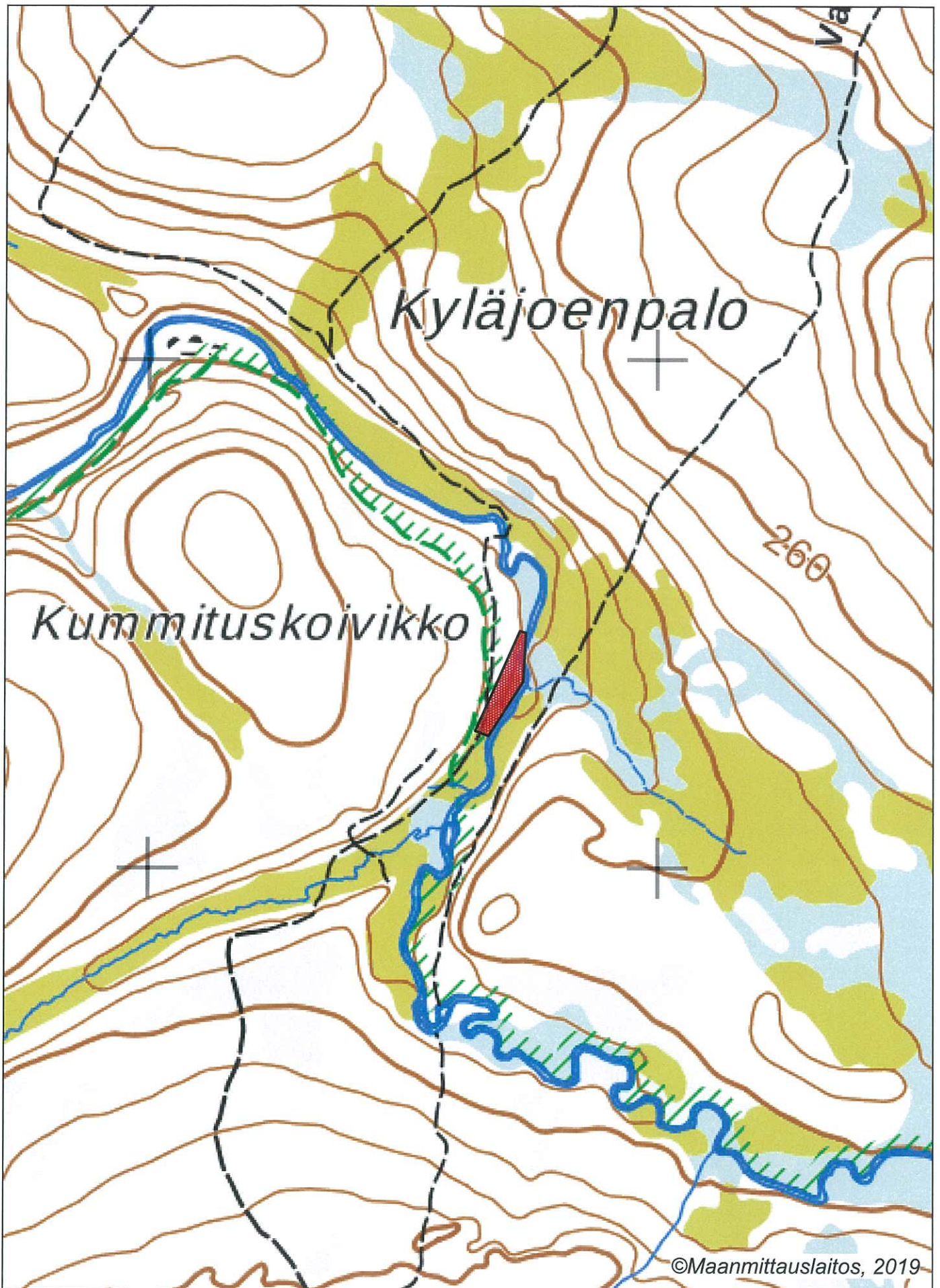
Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi

Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2013:0035 toiminnasta ja muista lupa-alueen lähistöllä olevista kaivoslain luvista alueiden käyttömuodoista, jotka voivat häiritä saamelaiskulttuuria

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 253. Hakemuksia on vireillä 102. Hakemuksista yhteensä 36 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luville. Näistä 14 kpl on sellaisia, jotka ovat tarkasteluhetkellä voimassa ja sisältyvät siten sekä hakemuksiin että voimassaoleviin lupiin (lähde: Kaivosrekisteri 28.1.2019). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20 %.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupahakemusalueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-alue HL2013:0035 (0,7 ha) Hammastunturin paliskunnan alueelle, Hammastunturin erämaa-alueelle ja Natura 2000-alueelle FI 130 0203 Hammastunturin erämaa.

Hammastunturin paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 252000 ha. Hammastunturin erämaa-alue on jaettu kahteen vyöhykkeeseen, syrjä vyöhykkeeseen ja retkeily- ja luontomatkailevyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeen, jonka pinta-ala erämaa-alueesta on noin 80%, yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on saamelaiskulttuurin ja -poronhoidon turvaaminen. Kullanhuuhdontalupa-alue sijoittuu retkeily- ja luontomatkailevyöhykkeelle. Osa Hammastunturin erämaa-alueesta on liitetty osaksi Natura 2000-suojeluverkostoa, kyseinen alue sijoittuu Natura 2000-suojeluohjelma-alueelle. Hammastunturin paliskunnan alueelle sijoittuu 63 kpl kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 255 ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 2 kpl (8,8 ha). Alueen läheisyydessä ei ole vireillä kullanhuuhdontalupahakemuksia.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, arvioitu vuotuinen kaivumäärä on noin 10-20m³. Alueella on harjoitettu saman laajuista kullanhuuhdonta-toimintaa hakijan toimesta aiemminkin.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot lupa-alueella ja sen läheisyydessä

Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuuhdonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.

2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohdan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.

3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.

4.) Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.

5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeussopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty.

Lupa-alueen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset+lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km².

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuuhdontaluvassa annetut määräykset, muualla lainsäädännössä ja luvissa annetut veloitteet ja määräykset sekä aiemman samanlaiseen toimintaan oikeuttaneen luvan toiminta, voidaan todeta, että kullanhuuhdontaluvan HL2013:0035 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Toiminta ei luvan mukaisessa laajuudessa lupamääräyksiä ja lainsäädäntöä noudatettaessa ole missään vaiheessa niin laajaa, että se estäisi tai häittäisi olennaisesti porotalouden harjoittamista alueella.

Hakija on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuuhdontalupaa eikä lupa-alueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Lupakäsittelyn yhteydessä ei myöskään ole tullut esiin luvan saajan aiemman luvan mukaisesta toiminnasta sellaisia seikkoja, jotka voisivat estää luvan myöntämisen.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Erämaalaki (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910062>)

Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

(<http://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2061>)

Retkeilyalueet (www.retkikartta.fi)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus

(<http://www.metsa.fi/-/metsahallitus-paliskuntain-yhdistys-ja-paliskunnat-tiivistavat-yhteistyota>)

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma <http://www.metsa.fi/ylalappi>